

INFORMATIEVOORZIENING JEUGDZORG

Samenvatting van bevindingen

Rekenkamercommissie WVOLV

Inhoudsopgave

Factsheet

Inleiding

1.1 Aanleiding	1
1.2 Achtergrond	1
1.3 Doel- en vraagstelling	1
1.4 Methode	1
1.5 Leeswijzer	3

Samenvatting bevindingen

Thema 1: Context	4
Thema 2 & 3: Informatievoorziening en rol van de raad en het college	6
Thema 4: Informatievoorziening rondom inkoop	16

Samenvatting van bevindingen

	Wassenaar	Voorschoten	Leidschendam-Voorburg	Oegstgeest
 Informatie	2014-2019: 39 informatiebrieven	2014-2019: 59 informatiebrieven	2014-2019: 50 informatiebrieven	2014-2019: 15 informatiebrieven <i>O.b.v. het raadsinformatiesysteem is geen volledig beeld verkregen van dit aantal informatiebrieven</i>
 Beleidsplan Sociaal Domein <i>Rol van de raad</i>	2018-2021: 5 hoofddoelen waarvan 1 gericht op jeugd <i>Geen moties of amendementen ingediend aangaande het beleidsstuk.</i>	2018-2021: 5 hoofddoelen waarvan 1 gericht op jeugd <i>Amendement ingediend om twee doelen te concretiseren. Na toelichting van de wethouder is het amendement ingetrokken.</i>	2017-2020: 4 hoofddoelen en 16 subdoelen waarvan 1 gericht op jeugd <i>Geen moties of amendementen ingediend door de raad.</i>	2017-2020: 19 doelen, verdeeld over 6 thema's waarvan 1 gericht op jeugd <i>Drie amendementen en een motie ingediend. Amendementen zijn niet gericht op jeugd. Motie draagt het college op om maatregelen ter bevordering van preventie en innovatie in het sociaal domein uit te werken beoogde resultaten inzichtelijk te maken. Motie is unaniem aangenomen.</i>
 Monitoring <i>Rol van de raad</i>	Jaarlijks (sinds 2016, vanaf 2019 digitaal) 2019: Doelen en acties worden uiteengezet. Gaat in op kinderen in jeugdhulp, -zorg en -bescherming en algemene en onderwijsgerelateerde indicatoren. Monitor geeft duiding aan enkele resultaten. Deel van de resultaten wordt gebenchmarkt. <i>De monitor blijft onbesproken in raads- en commissievergaderingen.</i>	Jaarlijks (sinds 2016, vanaf 2019 digitaal) 2019: Doelen en acties worden uiteengezet. Gaat in op kinderen in jeugdhulp, -zorg en -bescherming en algemene en onderwijsgerelateerde indicatoren. Monitor geeft duiding aan enkele resultaten. Deel van de resultaten wordt gebenchmarkt. <i>De monitor blijft onbesproken in raads- en commissievergaderingen.</i>	Jaarlijks (m.u.v. 2017) 2x per jaar monitor jeugdhulp (sinds 2019) 2019: Twee waargenomen trends m.b.t. jeugdhulp, inzicht in kosten, verwijzingen, zwaarte en effectiviteit van de jeugdhulp. Informatiebrief geeft duiding aan enkele, maar niet alle resultaten. <i>Motie unaniem aangenomen waarin college wordt verzocht om in toekomstige monitors aandacht te besteden aan de wachttijd voor de verschillende typen zorg.</i>	Jaarlijks (m.u.v. 2019) 2018: Per domein een hoofdstuk met diverse outcome- en outputinformatie. Bijgaande raadsmededeling geeft duiding aan enkele resultaten. In de monitor zelf ontbreekt een duiding. Het merendeel van de resultaten wordt gebenchmarkt. <i>Monitor blijft onbesproken in de raad. Als agendapunt besproken in de commissievergadering. Geen besluiten genomen of toezeggingen gedaan.</i>
 Financiële documentatie 2019 <i>Rol van de raad</i>	Voor alle gemeenten is er sprake van een tekort op jeugdzorg (aantal gemeenten met tekort op jeugdzorg neemt landelijk toe). De P&C-cyclus bevat doorgaans een programmabegroting, kadernota, tussenrapportages en jaarrekening. De financiële documentatie voldoet in grote lijnen aan de eisen uit de Gemeentewet en de financiële verordening. In de kadernota is in Wassenaar een aantal alternatieven aangeboden. In 2019 is de gemeenteraad middels verschillende informatiebrieven geïnformeerd over (dreigende) financiële tekorten voor jeugdzorg.	In de kadernota zijn geen alternatieven aangeboden. In 2019 is de gemeenteraad middels verschillende informatiebrieven geïnformeerd over (dreigende) financiële tekorten voor jeugdzorg.	In de kadernota zijn geen alternatieven aangeboden. In 2019 is de raad middels twee monitors en een aantal informatiebrieven geïnformeerd over dreigende financiële tekorten binnen jeugdzorg.	In de kadernota geen alternatieven aangeboden. In 2019 is de gemeente niet geïnformeerd over (aanstaande) financiële tekorten voor jeugdzorg.
	<i>N.a.v. de gedeelde financiële documentatie zijn drie moties ingediend.</i>	<i>N.a.v. de gedeelde financiële documentatie zijn twee amendementen ingediend.</i>	<i>N.a.v. de gedeelde financiële documentatie zijn twee moties en een amendement ingediend.</i>	<i>Op basis van de geanalyseerde documentatie is niet bekend hoe de raad is omgegaan met de gedeelde documentatie.</i>

Inleiding

1.1 Aanleiding

Per 1 januari 2015 zijn op het terrein van de jeugdhulp taken van het Rijk en de provincie overgedragen aan de gemeenten. Sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor preventie, hulp en zorg bij opvoeden en opgroeien, psychische problemen en stoornissen bij jeugdigen (de transitie). Een groot gedeelte van Nederlandse gemeenten heeft in de afgelopen jaren substantieel meer uitgegeven aan jeugdhulp dan dat zij ontvingen voor de uitvoering van deze taak. Daarnaast geven raadsleden aan onvoldoende grip te hebben op de jeugdhulp. Dit is aanleiding geweest om in H10-verband een onderzoek uit te voeren naar de Jeugdhulp.

1.2 Achtergrond

Dit onderzoek betreft een deelrapportage van het gezamenlijke onderzoek naar jeugdhulp van de rekenkamer(commissie)s in H10-verband. Deel één en twee worden door de Rekenkamer Den Haag uitgevoerd. Het derde deel wordt door de rekenkamercommissies afzonderlijk vormgegeven.

In deze rapportage wordt ingegaan op de informatievoorziening van de colleges B&W rondom jeugdhulp aan de gemeenteraden Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in:

- De informatievoorziening van de colleges B&W aan de gemeenteraden over de jeugdzorg in de periode van 2014 tot en met 2019
- De standpunten en besluiten van de gemeenteraden naar aanleiding van de informatievoorziening
- De effecten van deze standpunten en besluiten

De centrale onderzoeksvraag in dit onderzoek is:

Hoe zijn de gemeenteraden in de jaren 2014 tot en met 2019 door hun colleges van B&W geïnformeerd over de beleidsvoornemens en financiële aspecten van jeugdzorg?

1.4 Methode

Om inzicht te krijgen in de informatievoorziening van de colleges aan de gemeenteraden en een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is ervoor gekozen een documentstudie te doen. Middels deze documentstudie is inzichtelijk gemaakt welke informatie gemeenteraden in de verschillende jaren hebben ontvangen, maar ook wat zij vervolgens hebben gedaan naar aanleiding van deze informatie.

Om de informatievoorziening aan de gemeenteraden in kaart te brengen is gebruik gemaakt van openbare informatie uit de raadsinformatiesystemen van de vier gemeenten. Met de griffiers (of plaatsvervangend griffiers) van de vier gemeenten is een interview gevoerd om inzicht te krijgen in de gemeentelijke context en de vergaderstructuur.

Normenkader

Om de informatievoorziening rondom jeugdzorg aan gemeenteraden te kunnen toetsen wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van een normenkader dat is gebaseerd op de normen die reeds zijn opgesteld in het kader van het gezamenlijke onderzoek van de rekenkamercommissie(s) naar de jeugdzorg in H10-verband. Dit normenkader (zie bijlage I bij Deel II van deze rapportage) is uitgebreid ten behoeve van de bredere scope van dit onderzoek. Voor het opstellen van de normen is onder andere gebruik gemaakt van wet- en regelgeving en van eerder uitgevoerd onderzoek. De normen die gedurende dit onderzoek gehanteerd worden om de informatievoorziening te beoordelen zijn ingedeeld in een aantal thema's die betrekking hebben op informatievoorziening:

- Integraliteit en eenduidigheid
- Volledigheid en begrijpelijkheid
- Actualiteit en tijdigheid

Definitie jeugdhulp en jeugdzorg

In dit rapport worden twee termen gehanteerd met betrekking tot jeugd: jeugdhulp en jeugdzorg. Om het onderscheid tussen deze twee begrippen te verhelderen hanteren we de definities van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI):

- Jeugdhulp omvat alle vormen van hulp en ondersteuning (lvb, opvoedvragen, opvoedhulp, jeugd-lvb en jeugd-ggz) variërend van licht ambulante (vaak vanuit een wijkteam, waaronder mogelijk ook gewone opvoedvragen) tot en met intensieve, zeer gespecialiseerde zorg in een al dan niet gesloten setting (jeugdzorgplus).
- Jeugdzorg is een verzamelnaam voor jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Oegstgeest

Naar aanleiding van het interview met de griffier en plaatsvervangend griffier van de gemeente Oegstgeest is besloten om gebruik te maken van het raadsinformatiesysteem Simsit voor het achterhalen van de openbare data. Gezien het geringe aantal verkregen documenten is besloten om alle raadsdocumenten in de periode 2014-2019 te controleren op inhoud. Na afronding van de dataverzameling is dit, net als bij de andere gemeenten, teruggekoppeld aan de griffier ter bevestiging op volledigheid. In de afrondende fase van het onderzoek bleken er zich tevens openbare raadsdocumenten op de IBabs-pagina van de gemeente te bevinden die niet beschikbaar waren op het raadsinformatiesysteem Simsit.

Omwille van de doorlooptijd van het onderzoek is besloten om deze informatie niet alsnog mee te nemen in het onderzoek. De gepresenteerde en geanalyseerde informatie heeft dan ook betrekking op de aangetroffen informatie op Simsite en vormt daarmee een niet volledig beeld van de gedeelde informatie in de periode 2014 tot en met 2019.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport is opgedeeld in twee delen. Deel 1 (het rapport dat u voor zich heeft) bevat een samenvatting van de bevindingen op basis van de onderzochte deelvragen. Deel 2 betreft een achtergrondrapport waarin in detail wordt ingegaan op de bevindingen van het onderzoek. De rekenkamercommissie heeft aan de hand van de bevindingen uit dit onderzoek een overall conclusie met aanbevelingen geschreven, die is gedeeld in een bestuurlijke brief.

Samenvatting bevindingen

Dit onderzoek is uitgevoerd om inzicht te krijgen in de informatievoorziening rondom de jeugdzorg in de periode 2014 tot en met 2019 binnen de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. Bij de start van het onderzoek is hiertoe een aantal onderzoeksvragen opgesteld. Deze onderzoeksvragen zijn geclusterd in een aantal thema's. In dit hoofdstuk gaan wij samenvattend per thema in op de beantwoording van de deelvragen. Voor de leesbaarheid van het stuk hebben wij thema 2 en 3 samengevoegd.

Thema 1: Context

- *Welke relevante (beleids-)ontwikkeling hebben op het gebied van Jeugdhulp plaatsgevonden?*
- *Wat is de (vergader-)structuur van de verschillende gemeente(rade)n?*

Thema 2 & 3: Informatievoorziening en de rol van de raad en het college

- *In hoeverre zijn de gemeenteraden door hun colleges van B&W geïnformeerd over de beleidsvoornemens met betrekking tot jeugdhulp en afwijkingen in de belangrijkste kostenposten van jeugdhulp?*
- *Hoe zijn de gemeenteraden omgegaan met deze informatie?*

- *Welke informatie is op welke wijze geagendeerd en besproken?*
- *Tot welke standpunten en besluiten van gemeenteraden heeft dit geleid?*
- *Tot welke standpunten en besluiten van colleges van B&W heeft dit geleid?*

Thema 4: Informatievoorziening rondom de inkoop

- *(Hoe) wordt informatie met betrekking tot contractmanagement en inkoop van Jeugdhulp (vanuit de H10-regio) gedeeld met de gemeenteraden?*
- *Wat hebben de colleges van B&W gedaan met hun standpunten en besluiten richting H10?*
- *Tot welke uitkomsten heeft dit geleid?*

Thema 1: Context

Voordat wordt ingegaan op de informatievoorziening omtrent jeugdhulp, is het goed in het kort de context te schetsen waarin de vier gemeenten acteren. Achtereenvolgens geven wij een globaal beeld van de begrote lasten in de jeugdhulp, het jeugdhulpgebruik, de samenwerkingsverbanden waarin de gemeenten actief zijn en tot slot de vergaderstructuur van de raden.

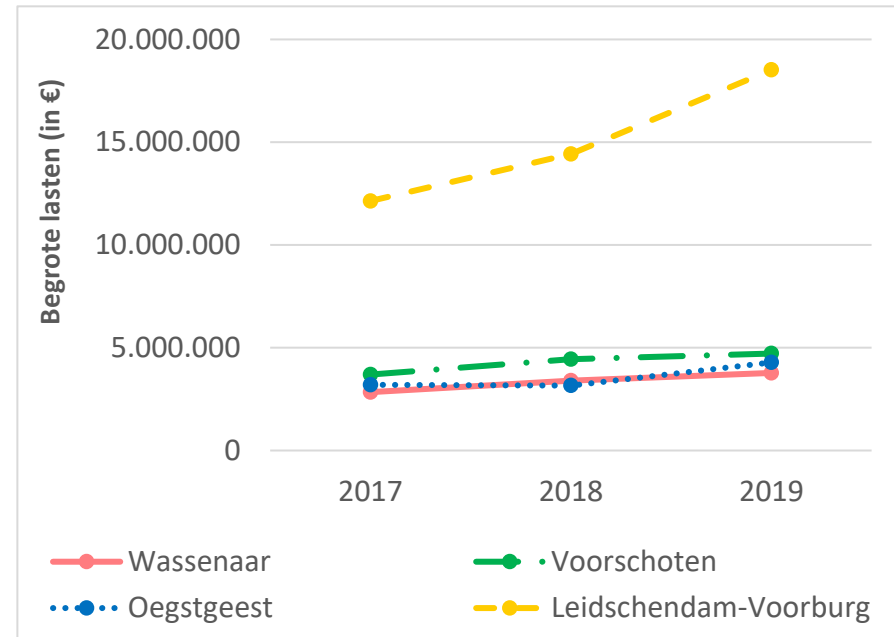

Begrote lasten jeugdzorg

Voor de vier gemeenten geldt, net als veel andere gemeenten in Nederland, dat er de afgelopen jaren sprake is geweest van een toename in de (begrote) lasten voor jeugdzorg. Figuur 1 toont de lasten voor jeugdzorg per gemeente, zoals opgenomen in de meerjarenbegrotingen beginnend bij dat jaar (voor 2018 en 2019 zijn bijvoorbeeld de lasten weergegeven zoals opgenomen in de begroting voor respectievelijk 2018-2021 en 2019-2022). De jaren 2015 en 2016 zijn niet in de figuur weergegeven, omdat de onderzochte gemeenten destijds een andere definitie aan hebben gehouden voor het weergeven van de lasten voor jeugdhulp.

Gebruik jeugdhulp

In vergelijking met de rest van Nederland ligt het gebruik van jeugdzorg met name in Wassenaar lager. Net als in de rest van Nederland is er in de vier onderzochte gemeenten een toename te zien in jongeren die gebruik maken van jeugdzorg. Deze toename is het sterkst in Wassenaar (+23% ten opzichte van 2015). Deze percentages dienen met de nodige voorzichtigheid geduid te worden, aangezien het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdzorg niet exact is vast te stellen voor 2015.¹

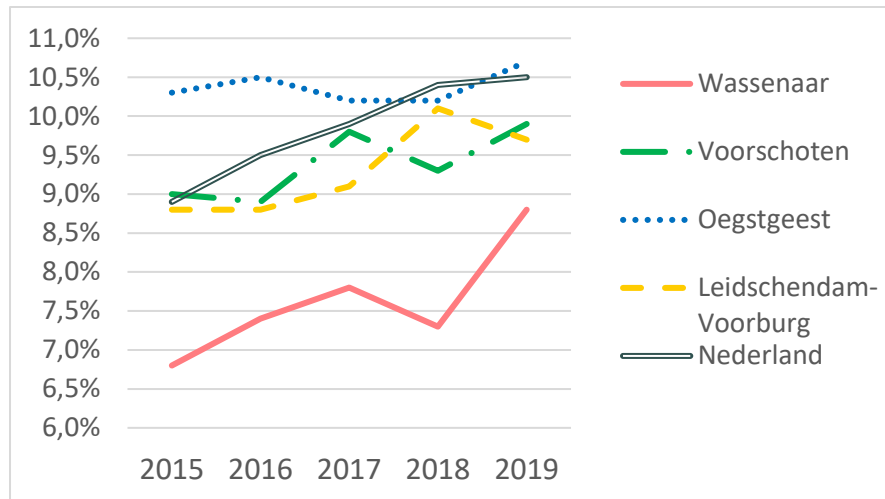

Figuur 1. Begrote lasten jeugdzorg per gemeente

Tabel 1. Percentage van jongeren tot 18 jaar met jeugdzorg in 2019 (relatieve groei t.o.v. 2015)

Wassenaar	Voorschoten	Oegstgeest	Leidschendam-Voorburg	Nederland
8,8 (+22,7%)	9,9 (+9,1%)	10,7 (+3,7%)	9,7 (+9,3%)	10,5 (+15,2%)

¹ Benchmarkanalyse uitgaven jeugdhulp in 26 gemeenten, Ministerie van VWS (2019)

Figuur 2. Percentage van jongeren tot 18 jaar met jeugdzorg

Samenwerkingsverbanden

Voor alle vier de gemeenten geldt dat zij onderdeel uitmaken van een regionaal samenwerkingsverband op het gebied van jeugdzorg. Voor de gemeenten Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg is dit de regio Haaglanden (Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden), voor de gemeente Oegstgeest Holland Rijnland. Deze organisaties verzorgen de inkoop en contractering van de jeugdhulp voor betrokken gemeenten. De gemeenten Wassenaar en Voorschoten zijn tot slot verenigd in het ambtelijk samenwerkingsverband Duivenvoorde.

Vergaderstructuur

Alle gemeenten maken gebruik van een commissiestructuur ter aanvulling op de maandelijkse gemeenteraadsvergaderingen. Geen

van de commissies kent vaste documentatie die besproken wordt. De gemeente Wassenaar heeft de regionale samenwerkingen als vast agendapunt.

De gemeenten Wassenaar, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg maken naast de commissies gebruik van woordvoerdersoverleggen of een raads werkgroep. Deze gesprekken vinden in formele of informele setting plaats en zijn een aanvulling op de overige vergadermogelijkheden. Voor nagenoeg al deze overleggen geldt dat dit achter gesloten deuren plaatsvindt of dat er geen officiële verslaglegging van is.

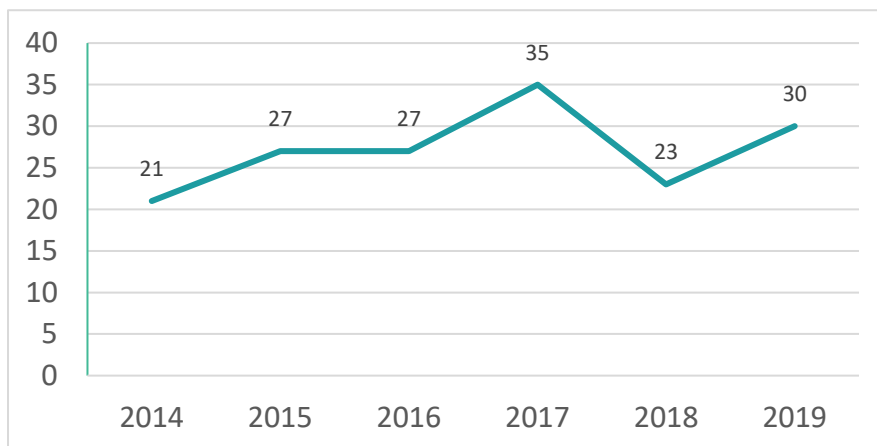
Thema 2 & 3: Informatievoorziening en rol van de raad en het college

Om een beeld te krijgen van de informatie die door het college is gedeeld met de raad wordt in deze paragraaf allereerst een algemeen beeld geschetst van de informatiebrieven aangaande jeugdzorg die in de periode van 2014 tot en 2019 gedeeld zijn met de raad. Daarna wordt inhoudelijk ingegaan op de gedeelde informatie. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de invulling van de monitoringsinformatie en de financiële informatie en tot slot op de manier waarop de raad wordt geïnformeerd over beleidsvoornemens met betrekking tot jeugdhulp.

Algemeen beeld informatiebrieven

Op basis van de raadsinformatiebrieven, -mededelingen en -memo's die door de colleges gedeeld zijn in de periode 2014 tot en met 2019 is een algemeen beeld verkregen van de informatievoorziening rondom jeugdzorg aan de gemeenteraden. In de periode 2014 tot en met 2019 zijn er door de vier gemeenten in totaal 163 informatiebrieven met de raad gedeeld.

Figuur 3. Totaal aantal informatiebrieven m.b.t. jeugdzorg

De onderzochte informatiebrieven zijn opgesplitst in de mate waarin de gedeelde informatie incidenteel (eenmalig gedeeld met de raad) of structureel (periodieke informatie) is, en of de brieven operationeel dan wel strategisch van aard zijn. Uit de onderverdeling wordt duidelijk dat er in de periode 2014-2019 meer incidentele informatiebrieven (90%) zijn gedeeld dan structurele (10%). Tevens blijkt dat het merendeel (63%) van de gedeelde informatiebrieven

operationeel van aard is. In 2019 zijn de meeste brieven met een operationeel karakter gedeeld. Het aandeel brieven met een strategisch karakter nam in 2019 juist af. In het jaar voorafgaand aan de decentralisatie was het aandeel strategische brieven hoger dan de jaren daarna.

Voor de gedeelde brieven is ook gekeken naar de inhoudelijke thema's die aan bod komen in de brieven. De meest voorkomende thema's in de informatiebrieven zijn lokale en regionale uitvoer, beleid, inkoop, monitoring/resultaten en kwaliteit. Financiële afwijking/resultaten, externe uitvoering en procedurele informatie komen in de informatiebrieven omtrent jeugdzorg in beperkte mate aan bod.

Beleid

De huidige beleidsplannen jeugdhulp zijn destijds zonder uitgewerkte alternatieven aan de raad aangeboden. De raden zijn verschillend omgegaan met de behandeling van de beleidsplannen. Zo is in Wassenaar het beleidsplan besproken in de commissie, wat niet geresulteerd heeft in grote wijzigingen. In Voorschoten is het plan in de raad besproken. Een ingediend amendement is na de bespreking ingetrokken. Na aanbieding van het beleidsstuk aan de raad heeft de raad in Oegstgeest drie amendementen en een motie ingediend. Deze hadden niet specifiek betrekking op jeugdhulp. Op het beleidsplan van Leidschendam-Voorburg zijn verschillende zienswijzen ingediend. Hierop is gereageerd tijdens een informatieavond. De overige vragen zijn, tezamen met de vragen van

commissieleden, opgenomen in het eindverslag. Na bespreking van het beleidsplan in de commissie is het stuk vastgesteld.

Monitoringsinformatie

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de kaders die zijn vastgesteld als het gaat om monitoring, de wijze waarop de informatie is behandeld in de raad en tot slot de beoordeling van de inhoud van de monitors.

Kaders voor monitoring

Het vaststellen van monitoringskaders concretiseert de wederzijdse verwachtingen tussen het college en de raad. Uit de documenten die voor dit onderzoek op basis van de openbare raadsinformatiesystemen zijn geanalyseerd, blijkt dat de gemeenteraden in beperkte mate kaders hebben gesteld voor de monitoring van jeugdhulp, zowel op het gebied van inhoud als vorm en frequentie. Waar dit wel gebeurt, wordt hoofdzakelijk in algemene termen gesproken of zijn de gestelde kaders verouderd. Zo wordt in het beleidsplan voor Wassenaar en Voorschoten gesteld dat de monitor aandacht zal besteden aan de thema's uit het beleid, maar wordt hier geen concretere invulling aan gegeven. Voor zover bekend uit de openbare raadsinformatie (moties en amendementen) heeft enkel de raad van Leidschendam-Voorburg haar informatiebehoefte met betrekking tot monitoring van jeugdzorg expliciet kenbaar gemaakt. De raad van Leidschendam-Voorburg heeft in een motie laten weten dat men een halfjaarlijkse monitor wil ontvangen, waarin ook een actieplan met beheersmaatregelen

structureel wordt gemonitord. Ook heeft de raad van Leidschendam-Voorburg het college in een andere motie verzocht om in de monitor ook het verloop van de wachttijd tot jeugdzorg op te nemen.

Behandeling van de monitors in de raad

De gemeenten Wassenaar en Voorschoten ontvangen jaarlijks een monitor sociaal domein. Ook de gemeenteraad van Oegstgeest heeft jaarlijks monitoringsinformatie ontvangen waarbij in 2019 gekozen is voor een rapportage die afwijkt van eerdere jaren. De gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg ontvangt, op verzoek van de raad, tweemaal per jaar een monitor jeugd.

De in dit onderzoek meegenomen gemeenteraden zijn middels een informatiebrief vanuit het college geïnformeerd over de monitor. Er is onderling verschil in de mate waarin de raden op basis van de monitor moties of amendementen hebben ingediend en hoe de monitor in de raden wordt behandeld. Voor zover bekend uit openbare informatie is de (online) monitor van Wassenaar en Voorschoten niet inhoudelijk besproken in de raadsvergaderingen. De monitor van Oegstgeest (uit 2018; in 2019 is een afwijkende rapportage gepresenteerd over het gebruik van jeugdhulp) is besproken in een commissievergadering. Naar aanleiding van de monitor zijn geen besluiten genomen of toezeggingen gedaan. In Leidschendam-Voorburg is naar aanleiding van de monitor in juli 2019 een motie aangenomen om wachttijden voor verschillende typen zorg op te nemen in de monitor.

Beoordeling van de inhoud van de monitors

In Tabel 2 is de beoordeling van de monitor sociaal domein 2019 op basis van het normenkader weergegeven. Wassenaar en Voorschoten hebben in 2019 gebruik gemaakt van dezelfde monitor en begeleidende brief aan de gemeenteraad, en zijn daarom opgenomen in dezelfde kolom.

De betekenis van de kleuren in het normenkader is als volgt:

Groen	voldoet aan de norm
Geel	voldoet grotendeels aan de norm
Oranje	voldoet in beperkte mate aan de norm
Rood	voldoet niet aan de norm

Tabel 2: Beoordeling monitor uit 2019 (voor Oegstgeest uit 2018)

Norm	Wassenaar & Voorschoten	Oegstgeest	Leidschendam-Voorburg
De gemeenteraad ontvangt minimaal één keer per jaar informatie die grotendeels of volledig voldoet aan de normen van volledigheid en begrijpelijkheid	Yellow	Red	Yellow
De relatie tussen doelstellingen, activiteiten, resultaten en beoogde maatschappelijke effecten is expliciet, logisch onderbouwd en vastgelegd	Orange	Orange	Yellow
Gegevens staan in één of meerdere overzichtelijke tabellen/grafieken/etc.	Green	Green	Green
Per tabel/grafiek wordt uitleg gegeven	Green	Green	Green
Nadere uitleg over de informatie staat in de rapportage zelf of in een begeleidingsbrief bij de rapportage	Green	Green	Green
De duiding sluit goed aan op de cijfers; (de oorzaken van) beduidende ontwikkelingen van de aantallen en kosten worden goed toegelicht	Orange	Orange	Yellow
De gedeelde monitoren sociaal domein zijn onderling consistent en eenduidig voor wat betreft de gepresenteerde informatie	Yellow	Yellow	Orange
Inhoud van de monitor			
Het aantal unieke jongeren dat jeugdzorg ontvangt	Orange	Yellow	Green
Het soort verwijzer (gemeente, huisarts, jeugdarts, gecertificeerde instellingen, medisch specialist, rechter/justitie, geen verwijzer en verwijzer onbekend)	Orange	Green	Green
Soort specialistische zorg (crisisinterventieteam (CIT), Gecertificeerde instellingen (GI), Ambulant, Residentieel, Topspecialistisch)	Orange	Green	Green
Soort hulpvorm (jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GGZ, Jeugd-LVB, Jeugd Gedwongen kader, Wijkteam)	Red	Green	Green
Persoonsgebonden budget (PGB)	Red	Green	Orange
De resultaten van het cliëntervaringsonderzoek dat wordt uitgevoerd onder jongeren en hun ouders	Red	Red	Red

Uit de beoordeling in Tabel 2 blijkt dat niet (geheel) aan alle gestelde normen is voldaan. De normen waar meerdere gemeenten niet aan voldoen, worden hieronder kort toegelicht.

Relatie tussen doelstellingen, activiteiten, resultaten en maatschappelijke effecten

Voor alle gemeenten geldt dat de relatie tussen doelstellingen, activiteiten, resultaten en beoogde maatschappelijke effecten slechts ten dele wordt geëxpliciteerd. De gemeenten Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest beschrijven in de monitor wel de bestaande beleidsdoelstellingen, en er wordt (ten dele) aangegeven welke indicatoren bij welke doelstellingen horen. Het wordt echter niet duidelijk in hoeverre de gepresenteerde indicatoren bijdragen aan het behalen van de gestelde beleidsdoelstellingen. Hierdoor is vaak niet duidelijk in hoeverre gepresenteerde indicatoren hebben bijgedragen aan het behalen van specifieke doelstellingen.

De monitor van Leidschendam-Voorburg bevat geen expliciete beleidsdoelstellingen, maar is gebaseerd op een motie van de raad waarin de raad haar informatiebehoefte kenbaar heeft gemaakt. De monitor bevat indicatoren waarmee de voortgang van het actieplan *Grip op jeugdhulp* inzichtelijk wordt gemaakt.

Duiding

Voor alle gemeenten geldt dat er in de monitor ten dele duiding wordt gegeven aan de getoonde resultaten. Over het algemeen worden de gegevens toegelicht, maar ontbreekt een duiding, zoals

bijvoorbeeld oorzaken voor de stijging in het gebruik van een specifieke zorgvorm. Dit geldt ook voor de monitors uit eerdere jaren.

Naast een schriftelijke duiding kan ook een benchmark met vergelijkbare gemeenten en eerdere jaren een nadere duiding geven. De monitor van de gemeenten Wassenaar en Voorschoten bevat bijvoorbeeld op bepaalde aspecten een benchmark met matig stedelijke gemeenten, maar biedt voor de meeste variabelen geen mogelijkheid om te vergelijken met voorgaande jaren. Oegstgeest presenteert in haar monitor de gegevens over meerdere jaren en vergelijkt deze ook waar mogelijk met benchmarkgemeenten of landelijke cijfers.

Inhoud van de monitor

Wanneer gekeken wordt naar de gepresenteerde resultaten geldt voor alle gemeenten dat niet alle gestelde normen onderdeel uitmaken van de monitor. Voor de monitor van Wassenaar en Voorschoten geldt dat alle vijf de aspecten niet of ten dele worden gepresenteerd. Voor Oegstgeest geldt dit voor twee resultaten en voor Leidschendam-Voorburg geldt dit voor één van de vastgestelde indicatoren.

Cliëntervaringsonderzoek

In de periode 2014 tot en met 2019 zijn enkele cliëntervaringsonderzoeken uitgevoerd in de vier gemeenten. In 2017 is het onderzoek uitgevoerd binnen de gemeente Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. In 2018 leverde het

cliëntervaringsonderzoek hier onvoldoende reacties op. Dit is in 2019 gerapporteerd aan de raad. Op regionaal niveau heeft de gemeente Oegstgeest deelgenomen aan een cliëntervaringsonderzoek over 2018-2019. De resultaten hiervan zijn op regionaal niveau gepresenteerd. Op basis van het raadsinformatiesysteem wordt niet duidelijk of het onderzoek gedeeld is met de gemeenteraad. Tot slot is er in 2019 een regionaal cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd binnen de jeugdregio Haaglanden en in 2020 gedeeld met de gemeenteraden. Dit CEO biedt inzicht in de ervaringen van jongeren op regionaal niveau, maar is niet uitgesplitst per gemeente en geeft de gemeenteraden daarmee geen concrete inzichten voor de lokale uitwerking.

Onderstaande tabel bevat de beoordeling van de financiële documentatie die in 2019 is gedeeld. Deze beoordeling is gebaseerd op de onderdelen van de P&C-cyclus:

- + *Programmabegroting*
- + *Kadernota*
- + *Voortgangsrapportages*
- + *Jaarrekening*

Wanneer in de tabel wordt gesproken over ‘rapportages’ heeft dit betrekking op het geheel aan bovenstaande onderdelen van de P&C-cyclus.

Tabel 3: Beoordeling financiële documentatie 2019

Norm	Wassenaar	Voorschoten	Oegstgeest	Leidschendam -Voorburg
De gedeelde informatie en de wijze waarop dit gebeurt sluit aan bij de proceskaders voor informatievoorziening zoals vastgesteld in de kadernota	Red	Orange	Orange	Red
Bij kaderstelling en beleidswijzigingen heeft het college de gemeenteraad (inhoudelijke en financiële) alternatieven/scenario's voorgelegd, waardoor zij (vooraf) gewogen keuze heeft kunnen maken	Green	Red	Orange	Red
De rapportages zijn onderling consistent en eenduidig voor wat betreft de gepresenteerde informatie; eventuele veranderingen van onderliggende definities worden duidelijk benoemd	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Per tabel/grafiek wordt uitleg gegeven	Orange	Orange	Green	Green
Nadere uitleg over de informatie staat in de rapportage zelf of in een begeleidingsbrief bij de rapportage	Green	Green	Green	Green
De duiding sluit goed aan op de cijfers; (de oorzaken van) beduidende ontwikkelingen van de aantallen en kosten worden goed toegelicht	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Afwijkingen van de begroting en eerdere voortgangsrapportages worden expliciet benoemd en verklaard	Orange	Yellow	Orange	Yellow
Er zijn binnen het beleid duidelijke afspraken gemaakt over budgetten van het sociaal domein en daarbij behorende geldstromen, deze zijn specifiek uitgesplitst en inzichtelijk voor wat de jeugdzorg betreft	Yellow	Orange	Yellow	Yellow

Inhoud van de financiële documentatie				
De kosten van de jeugdzorg				
Het soort verwijzer (gemeente, huisarts, jeugdarts, gecertificeerde instellingen, medisch specialist, rechter/justitie, geen verwijzer en verwijzer onbekend)*				
Soort specialistische zorg (crisisinterventieteam (CIT), Gecertificeerde instellingen (GI), Ambulant, Residentieel, Topspecialistisch)				
Soort hulpvorm (jeugd- en opvoedhulp, jeugd-GGZ, Jeugd-LVB, Jeugd Gedwongen kader, Wijkteam)				
Persoonsgebonden budget (PGB)				

**In Leidschendam-Voorburg konden veel leveranciers geen informatie opleveren over de uitsplitsing naar verwijzer, waardoor deze niet is opgenomen in de financiële documentatie. De raad heeft vastgesteld dat een uitsplitsing op taakveldniveau voldoende is.*

Financiële documentatie

De financiële documentatie vanuit de planning & controlcyclus blijkt voor het jaar 2019 voor de onderzochte gemeenten grotendeels aanwezig te zijn. De gedeelde informatie is grotendeels in lijn met de geldende financiële verordening. Voor zover bekend uit beschikbare documentatie zijn er door de raden geen concrete kaders vastgesteld

waarbinnen zij geïnformeerd worden over financiële afwijkingen gedurende het jaar. In de kadernota's van Voorschoten en Oegstgeest zijn wel enige kaders vastgesteld voor de informatievoorziening, maar deze worden niet concreet.

Alternatieve scenario's bij beleidsvoorstellen

In de kadernota van Wassenaar is een beleidsvoorstel met daarin voorgestelde bezuinigingen opgenomen. Dit voorstel bevat een beschrijving van de maatschappelijke effecten, concrete maatregelen en bijkomende risico's en kanttekeningen. Ook is er aandacht in besteed aan mogelijke alternatieven voor de gepresenteerde bezuinigingen. Een deel van deze alternatieven is aangedragen door de gemeenteraad zelf.

Opsplitsingen financiën

In de financiële documentatie vanuit de P&C-cyclus ontbreekt bij alle gemeenten een nadere opsplitsing van de kosten naar bijvoorbeeld soort verwijzer en (voor het grootste deel) naar hulpvorm. Ook in eerdere jaren ontbrak deze informatie bij alle gemeenten.

Buiten de reguliere P&C-cyclus om is de raad van Oegstgeest in een afzonderlijke, incidentele rapportage wel geïnformeerd over de kosten opgesplitst naar hulpvorm. De gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg ontvangt, naast de financiële documentatie vanuit de reguliere P&C-cyclus ook financiële informatie in de halfjaarlijkse monitor. Daarin wordt de raad geïnformeerd over (verwachte) kosten voor jeugdzorg en is een opsplitsing gemaakt naar zorgvorm en vergeleken met voorgaande jaren. In de monitor wordt tevens een duiding gegeven van de stijging van de kosten. In de gemeente Leidschendam-Voorburg is een deel van de financiële inzichten die in de P&C-cyclus ontbreekt, opgenomen in de monitor

(bijvoorbeeld de kosten en prognoses voor verschillende productgroepen).

Prognoses uitgaven jeugdzorg

Gedurende het jaar zijn de raden van Wassenaar en Voorschoten middels informatiebrieven (in juli 2019) geïnformeerd over kostenstijgingen. Hierin zijn ook prognoses gedaan voor de kosten over 2019. De raad van Leidschendam-Voorburg wordt middels de halfjaarlijkse monitor structureel geïnformeerd over (verwachte) kosten van jeugdzorg. De raad van Oegstgeest is in 2019, voor zover bekend uit openbare raadsinformatie, niet geïnformeerd over de verwachte kosten van jeugdzorg. Wel is er een rapport gedeeld met de raad waarin een analyse is gemaakt van het jeugdzorggebruik en de bijbehorende kosten over 2018. In de ambtelijke reactie wordt aangegeven dat de raad van Oegstgeest bij de begrotingsbehandeling van 2017/2018 uitvoerig is geïnformeerd over de meerjarige consequenties van de groei aan kosten. Deze is meerjarig opgenomen en aangezien er in 2019 geen sprake was van een majeure wijziging is de raad enkel bij de voortgangsrapportages en begrotingsbehandelingen geïnformeerd, aldus de ambtelijke reactie.

Thema 4: Informatievoorziening rondom inkoop

In de periode van 2014 tot en met 2019 zijn er 35 informatiebrieven gedeeld met het thema inkoop. Om verregaander inzicht te verkrijgen in de informatievoorziening rondom de inkoop van jeugdhulp in de verschillende gemeenteraden zijn drie 'sleutelmomenten' bestudeerd: kenmerkende momenten of documenten die te maken hebben met de inkoop binnen de inkoopregio Haaglanden. Aangezien de gemeente Oegstgeest geen onderdeel uitmaakt van de inkoopregio Haaglanden hebben deze resultaten enkel betrekking op de gemeenten Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg. De drie onderzochte momenten zijn: het vaststellen van de regionale innovatieagenda jeugdhulp Haaglanden, het regionaal inkoopkader jeugdhulp 2016-2017 en het aangespannen van een kortgeding door zorgaanbieders tegen het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.

Op basis van de bestudeerde documenten kan gesteld worden dat de rol van de colleges richting de raad hoofdzakelijk informierend van aard was. Voor de *Regionale Innovatieagenda Jeugd Haaglanden* geldt dat de gemeenteraden niet betrokken zijn bij de vaststelling van het document. De regionale innovatieagenda is nagenoeg gelijktijdig aangekondigd in alle drie de gemeenteraden. Het moment waarop het stuk is aangeboden aan de gemeenteraad of commissie verschilt wel per gemeente. Zo heeft de gemeente

Wassenaar het stuk op 18 februari aangeboden aan de commissie, terwijl het stuk in de gemeente Voorschoten op 17 april voor het eerst geagendeerd staat tijdens een commissievergadering. Op basis van de (video)verslaglegging blijkt dat de innovatieagenda na aanbieding aan de raad of commissie niet verder besproken is. Er zijn dan ook geen besluiten of toezeggingen vanuit het college terug te vinden naar aanleiding van dit stuk. Hierbij moet worden opgemerkt dat de regionale innovatieagenda is opgesteld ten tijde van het regionale transitiearrangement, waarin de focus heeft gelegen op zorgcontinuïteit.

Voor het regionaal inkoopkader geldt dat de gemeenteraden in zekere mate betrokken zijn geweest bij het vaststellen van het stuk. Op een eerste versie van het stuk zijn door de gemeenteraden van Wassenaar en Voorschoten twee amendementen ingediend en schriftelijke vragen gesteld, waarna het stuk is vastgesteld. Binnen de gemeente Wassenaar is een motie ingediend waarin het college is opgedragen de gemeenteraad in de toekomst nauwer te betrekken bij de het opstellen van regionaal beleid.

Na het kenbaar maken van het kort geding dat door een aantal zorgaanbieders is aangespannen tegen het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden, zijn door de gemeenteraden mondelinge en schriftelijke vragen gesteld. Alle gemeenteraden zijn hier nagenoeg gelijktijdig over geïnformeerd.

Uw contactpersonen

Jesse Hulsebosch - j.hulsebosch@zorgfocuz.nl

Chiel Westra – c.westra@zorgfocuz.nl

Hoofdkantoor Groningen

Sylviuslaan 5
9728 NS Groningen

Postbus 473
9700 AL Groningen

Kantoor Utrecht

Graadt van Roggenweg 328-334
3531 AH Utrecht

T. 050 – 82 00 461
contact@zorgfocuz.nl
www.zorgfocuz.nl

